

Täysistunto

Keskiviikko 14.5.2025 klo 14.00—18.35

9. Puoluerahoituksen valvonta 2024 – Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus

Kertomus K 10/2025 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 4/2025 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 4/2025 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Ojala-Niemelä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

17.50 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puheenjohtaja! Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo puoluelain tarkoittamaa tukea, vaalikampanjan kuluja ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen laatimista ja toimitamista koskevien säännösten noudattamista valvottavien yhteisöjen toiminnassa.

Vuonna 24 valvottavia oli yhteensä 150, joista tarkastukset kohdistuivat yhteensä 36 valvottavaan. Tukisuorituksia ilmoitettiin viime vuonna tarkastusviraston ylläpitämässä verkkopalvelussa yhteensä noin 3,6 miljoonan euron edestä. Tarkastusten aikana ilmoitusrekisteriin lisättiin ajantasaisia ilmoituksia takautuvasti noin 963 000 euron edestä. Tarkastusviraston mukaan puoluerahoitusta koskevat ilmoitukset ovat täydennysten jälkeen olennaisilta osin oikein ja ne antavat tarkastettujen yhteisöjen saamasta tuesta olennaisilta osin oikeat tiedot.

Tarkastusvirasto toimii myös puoluelain tarkoittaman valtionavustuksen eli puoluetuen valvojana. Valtionavustusta maksetaan eduskunnassa edustettuina oleville puolueille. Vuonna 24 tarkastusvirasto kohdensi ensimmäistä kertaa valtionavustuksen valvontaa eteenpäin siirrettyyn valtionavustukseen sekä Venäjän ja Valko-Venäjän vastaisiin pakotteisiin.

Valtionavustuspäätöksen ehdoissa todetaan, että puolueen siirtäessä sille myönnettyä avustusta käytettäväksi muuhun kuin puolueen omaan toimintaan on puolueen tehtävä avustusta käyttävän tahon kanssa valtionavustuslain mukainen sopimus. Eduskuntapuolueet ovat siirtäneet useiden vuosien ajan osan puoluetuesta esimerkiksi puolueen lehteä julkaisevalle osakeyhtiölle, viime vuosina noin neljä miljoonaa euroa vuosittain. Valvonnassa selvisi, että puolueilla oli asianmukaiset menettelyt valtionavustuksen käytön valvontaan ja ne toteuttivat valvontatoimenpiteitä.

Euroopan unioni on asettanut useita pakotteita Venäjää ja Valko-Venäjää vastaan Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa vuonna 22. Myös puoluetuen sopimusehtoihin on sisällytynyt vuodesta 23 alkaen kirjaus siitä, että valtionavustusta saavan tahon tulee varmis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 50/2025 vp

tua, ettei mitään varoja tai taloudellisia resursseja mene suoraan tai välillisesti pakoteluettelossa lueteltujen tahojen saataville tai hyödynnettäväksi. Tarkastuksessa saatujen tietojen mukaan puolueet tekevät yhteistyötä kotimaisten ja yleisesti tunnettujen tahojen kanssa, tekevät tarvittaessa tarkastuksia ja ovat myös edellyttäneet sopimuskumppaneiltaan erillisiä vakuutuksia siitä, että nämä eivät ole pakotteiden piirissä.

Valiokunta pitää erittäin hyvänä sitä, että tarkastusvirasto on kohdentanut viime vuonna valtionavustuksen valvontaa kahteen erityiseen teemaan eli osakeyhtiöille eteenpäin siirrettyyn valtionavustukseen sekä Venäjän ja Valko-Venäjän vastaisten pakotteiden noudattamiseen. Valvonnassa saatujen selvitysten perusteella asiat on hoidettu hyvin, mitä valiokunta pitää myönteisenä tietona.

Tarkastusvaliokunnan päätösehdotus: ”Eduskunta hyväksyy kannanoton kertomuksen K 10/2025 vp johdosta.”

Valiokunnan kannanottoehdotus: ”Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.” — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Ja sitten edustaja Jukkola.

17.53 Janne Jukkola kok: Arvoisa rouva puhemies! Puoluerahoituksen avoimuus on olennainen osa toimivaa demokratiaa. Puoluelain mukaan puolueilla ja puolueyhdistyksillä on velvollisuus toimia läpinäkyvästi rahoituksen suhteen. Tämän avoimuuden on katsottu lisäävän kansalaisten luottamusta poliittiseen toimintaan ja edistävän siten myös äänestysaktiivisuutta, kuten valiokunnan puheenjohtaja tuossa myös mainitsi. Samalla se toimii keinona ehkäistä korruptiota ja estää epäasiallista vaikuttamista puolueiden toimintaan.

Valtiontalouden tarkastusvirasto hoitaa puoluerahoituksen valvontaa lain sille määräämänä tehtävänä. Valvonnan kohteena ovat puolerekisteriin merkityt puolueet, niiden lähiyhteisöt sekä piiri- ja naisjärjestöt, jotka on mainittu valtionavustuspäätöksessä. Vuonna 24 valvottavia tahoja oli yhteensä 150. Valvonnassa saatujen selvitysten perusteella asiat on hoidettu hyvin, mitä valiokunta pitää myönteisenä tietona.

Yhtenä huomiona pidän sitä, että puoluerahoitukseen on syytä kiinnittää huomiota jatkossakin mutta emme saa tehdä liian tiukkaa lainsäädäntöä täällä, koska se taas voisi vaikeuttaa ehdokkaaksi lähtemistä, mikä olisi demokratian toteuttamisen kannalta huono asia. Kynnys ehdokkaaksi mukaan lähtemiseen on syytä pitää jatkossakin mahdollisimman helppona. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 10/2025 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.